Karl Hermann Frank – ČECHY A MORAVA V ŘÍŠI

PŘEJATO ZE STRÁNEK NASSMER.BLOGSPOT.COM/

DOSTUPNÉ Z:

https://nassmer.blogspot.com/2010/08/cechy-morava-v-risi.html

Veškeré uznání patří redakci Našeho směru, tato verze je pouhá reprodukce onlinové verze ze stránek.

ČECHY A MORAVA V ŘÍŠI

Pane generální guvernére, pánové! Nejprve vám děkuji za pozvání, abych na přednáškovém večeru "Východního ústavu" promluvil o Protektorátu Čechy a Morava. Rád jsem vyhověl, pane generální guvernére, vašemu pozvání, abych promluvil ve vašem vládním sídle, Krakově. Pro budoucí výstavbu v nové Říši a v nové Evropě jest výhodné, jestliže političtí nositelé takové práce v nově získaných územích, obývaných cizími národy, udržují vzájemný styk a projednávají společně naskýtající se problémy. Přináším Vám, pane generální guvernére, zároveň pozdravy pana říšského protektora v Čechách a na Moravě, svob. pána von Neuratha, a doufám, že brzy budeme moci pozdravití vás jako svého hosta a případně též jako přednášejícího v Praze.

Pokusím se nyní, abych pojednal o základních otázkách vztahů Čech a Moravy k Říši, od dávné minulostí až do nejmladších dějín, potom o Protektorátu Čechy a Morava, o jeho výstavbě a jeho správě a abych vysvětlil řešení českého problému v nové Říši.

V pokladu evropských politických výroků se setkáváme s touto okřídlenou větou: "Pán Čech jest pánem Evropy". Nebyla to však tato funkce, která v podstatě spadá teprve do pozdního středověku, jež tvořila příčinu tísícileté příslušnosti českomoravského území k německé oblasti. Pohled na mapu ukazuje naprotí tomu trvalé důvody, které jsou dány od počátku a zakládají politické spojení českých území s Říší. Čechy a Morava a národy, sídlící v tomto prostoru, ležely a leží nejen v německém politickém, nýbrž také v německém národním,

životním prostoru. Prostorová plocha těchto zemí zakazuje jejich politickou samostatnost - alespoň pokud jde o státně politickou formu s protiněmeckou koncepcí. Neschopnost Čechů organisovati se trvale v státním útvaru je osud, daný prostorovou polohou. Každá Německá říše musí míti možnost politického rozhodování o tomto prostoru a jeho obyvatelích; pokud jde o zajištění germánsko-německého životního prostoru na východ, případně jihovýchod, je to prostě základní zákon. Podle této zásady jednali také králové a císařové Německé říše. Počínajíc Karlem Velíkým až do r. 1866 existoval poměr stálého politického společenství českého národa a jeho vedoucích mužů s Říší, respektive země Čechy a Morava byly s Říší spojeny určitou státoprávní formou. Po poplatném poměru prvních 150 let následuje lénní svazek a potom jiná státoprávní spojení v říšském svazku.

Potíže, na které naráží objektivní historický výklad, tkví v tom, že české dějepisectví podléhá u veliké míře vlivu prací českého historika Františka Palackého. Palacký byl totiž zároveň nebo lépe řečeno především politikem a jeho historické práce jeví velmi silný vliv jeho politických zájmů a vysněných českých tužeb.

Jeho "vědecky podepřená" tvrzení byla namnoze převzata německými dějepisci. Jeho názor na franckou říši Samovu, jehož vládní sídlo klade do Čech, jeho obhajoba pravosti královédvorského a zelenohorského rukopisu - oba vědomé padělky Čecha Václava Hanky, které měly v rané době českých dějin zaručiti kvetoucí českou lidovou literaturu - dokazují, že

ve svých výkladech se řídí politickým přáním, nikoli však historickými skutečnostmi.

Nové dějepisné badání dospívá k těmto výsledkům: Po keltských Bojích, kteří dali zemi jméno (Bojerheím-Böheim-Böhmen), přicházejí germánští Markomané kolem r. 150 po Kristu. Počátkem 6. století zemi pravděpodobně opět z větší části opustili. Přistěhovalectví Slovanů do českého kotle nastalo hlavně v 7. století v malých skupinách, abych tak řekl, v nepolitické formě. Historická kontinuita vůči germánsko-markomanským předchůdcům se projevuje vedle převzatých německých slov a jmen krajů také tím, že přistěhovalí Slované převzali od Markomanů župní rozděleni.

Toto přistěhovalectví bylo prvním počátkem německo-slovanských styků. Od té doby celý život, všechna kultura a všechny civilisační prvky těchto Slovanů jsou určovány převahou německo-germánského evropského středu.

Je to universální poslání, které přijali Germáni s Karlem Velikým, jež určuje zahrnutí českého prostoru do politického a kromě toho německého celku.

K zajištění říšských hranic Karel Veliký vede r. 805 válku proti Slovanům v Čechách. R. 817 Ludvík Zbožný přičleňuje Čechy k východofrancké říši. R. 822 objevují se na sněmu ve Frankfurtě také slovanští vyslanci z Čech a Moravy. R. 845 čeští vévodové jsou pokřtěni v Řezně (Regensburg). R. 846 Ludvík Německý vitězí nad moravskými Slovany a zakončuje válku v r. 870 zajetím moravského vévody. Moravské knižetství se stává přechodně franckou provincií a je spravováno bavorským hrabětem. V jedné kronice čteme, že r. 895 se všichni vévodové

v Čechách objevili před císařem Arnulfem. Tím jest charakterisována příslušnost českých velmožů k západní katolické oblasti (císař jako průkopník křesťanství). Činnost slovanských apoštolů Cyrila a Methoděje a vztahy k pravoslavné Byzanci jsou přechodnými episodami. Také vznik vlastní Velkomoravské říše je pouze krátkým mezidobím.

Rozhodující jest rok 950. Slabost a vnitřni zmatky v Říši, jichž mohli čeští a moravští velmoži využívati pro své zájmy, jsou skončeny. Objevuje se Otto Veliký. S nim končí pokusy Přemyslovců, aby bojem proti německým králům si získali nezávislost. "Boleslav I." -jak píše současný dějepisec Widukind -"se raději podrobil takovému majestátu, než aby utrpěl naprostou zkázu; stoje pod prapory, naslouchaje králi a dávaje odpovědi, konečně přece došel milosti". Je neméně pozoruhodné, že po soudu českého historika Novotného Boleslav by byl ohrozil národní samostatnost svého lidu, kdyby se včas nebyl zřekl samostatnosti politické.

Tím byl dán počátek nejen osobnim svazkům mezi králem a vévodou, jak se pokouší vykládati české dějepisectví, nýbrž byly vytvořeny svazky státoprávní povahy. Jestliže před rokem 950 existovaly poplatné vztahy, podle moderních pojmů o právním řádu tedy vztahy jaksi mezinárodně právní, jde od r. 950 o lénní svazky; tj. o svazky uvnitř téhož státního celku. Spojení Čech a Moravy s Říší, které se stoupající měrou upevňovalo, má také zahraničně-politické důvody. Do Čech proniká polská moc. R. 1003 sídlí v Praze polský kníže a jen s německou pomocí se podařilo jej zahnati. 8.IX. r. 1004 dlí na pražském Vyšehradě poprvé německý panovník, císař Jindřich

II. Přišel jako přítel a ochránce Přemyslovců, kteří byli znovu dosazeni na trůn.

Vztahy se prohlubují. R. 1085 dostává Vratislav II. za pomoc poskytnutou Říši ve válce proti Italii královskou korunu pro svou osobu. R. 1158 dostává opět Přemyslovec, Přemysl Otakar I., od Fríedrícha II. Hohenstaufa, v Basileji listinu, která slavnostně potvrzuje jeho královskou důstojnost pro něho a jeho nástupce. Tím královská hodnost v Čechách se stala dědičnou.

Čechy se staly takto královstvím z Říše a skrze Říši.

Zakládáním německých měst, rozvojem německého zemědělstvi, převzetím německých sociálních forem v Čechách a na Moravě, tyto země vrůstaly čím dále tím jednoznačněji do středoevropského, to jest německého kulturního okruhu. Také následující doba má pečeť celoněmeckého vývoje. Po pádu Hohenstaufů, kdy říšská politická moc slábne, vzniká svrchovanost jednotlivých zemí; tvoří se jednotlivá knížetství. Panovnický dům Přemyslovců, nyní již královský, usiluje jako ostatní knížecí rody o moc pro svůj dům, která umožňuje, aby sáhl po nejvyšší hodnosti v Říši, hodnosti německého krále a císaře.

Doba Lucemburků a především doba císaře Karla IV. ukazuje možnosti, které byly tehdy dány silnému panovnickému domu. Čechy se stávají ústřední zemí Říše; Karel sídlí v Praze; Praha se stává kulturním střediskem Říše a dostává první německou říšskou univérsitu. Německá císařská koruna, chovaná na Karlštejně, je jednou za rok vystavována v Praze a lid sem spěchá zdaleka, aby důstojně oslavil tento den a poklonil se

koruně. V následující době projevuje se dále společný vliv duchovních proudů jak na německý, tak i na český lid, který žije v jeho společenství. Je to doba náboženského kvasu. Jako předchůdce reformace vystupuje v Čechách Jan Hus a tvoří se husitské hnutí, které je doprovázeno silným hnutím sociálním. V městech původně úplně německých, začíná vznikati český maloměstský a řemeslnický stav; česká šlechta, zastrašena hospodářským a politickým významem německého měšťana, přiklání se jasně k slovanskému vědomí. Souvislost mezi stavovskou mocí šlechty, která se opět probouzí, a husitským, později protestantským smýšlením, tvoří klíč k pochopení doby, která sahá od počátku 15. až k počátku 17. století. Šlechta je v oposici a odpůrcem rodícího se absolutismu.

Přesto, že husitství bylo vysloveně protiněmecké, politicky se nedovedlo trvale udržeti proti Říši. Zikmund je potvrzen jako český král a "národní husitský král", Jiří z Poděbrad, nazývá se sám "prvním říšským kurfiřtem". Všech problémy nového státoprávního uspořádání celé říšské oblasti, které se nyní vyskytují, zasahují ovšem rozhodujícím způsobem také do Čech.

Rok 1620 jest osudovým rokem nejen pro Čechy, nýbrž pro celý německý národ. V bitvě na Bílé hoře vítězí absolutismus, Habsburkové, katolická protireformace. Povstává nová Evropa. Německý národ platí útraty, český lid je platiti pomáhá. V tom snad tkví nejhlubší osudové společenství obou sousedů. Nyní počíná odpoutávání od Říše a od říšského svazu, proces, který se odehrává všude v celé Ríši. Vytváří a upevňuje se státní partikularismus jednotlivých německých zemí. Dílem vlivem

nových hospodářských a společenských poměrů, dílem jako následek nově zaměřené zahraniční politiky vznikají Prusko, Wiitttembersko, Bavorsko, Rakousko atd., jako moderní státy. Čechy se při tom uvolníly ze svazku staré Říše právě tak jako německé dědičné země rakouské. Stejně jako ostatní německé země podílejí se na tomto období německých ústavních dějin, to jest na tvoření moderních německých dílčích států ze staré podstaty.

Na státoprávním spojení Čech s Říší se při tom nic nemění. Naopak, na příklad tak zvaným "znovupřipuštěním" (Readmittierung) české kurfiřtské hodnosti na německém říšském sněmu Řezně, počátkem 18. století, ukazuje se (v souvislosti s říšskými reformními plány Habsburků, kteří byli tehdy dobrého německého smýšlení), že příslušnost Čech k státnímu svazku Německé říše je nesporná.

Při tom je zajímavé uvésti, jak zdůrazňuje novější dějepisectví, že česká koruna od počátku středověku převzala úlohu koruny římské a v této funkci tvořila politický předpoklad koruny německých králů a císařů. Benátské a francouzské vyslanecké zprávy, dobrozdání říšské dvorní rady ve Vídní, tedy současné listiny, dokazují to opět a opět. Francouzské Národní shromáždění r. 1792 vypovědělo válku s Rakouskem státoprávně králi českému a uherskému. Teprve po prohlášení Rakouska císařstvím, začátkem 19. století, titul českých králů bledne. V české mentalitě zůstala představa o "historických zemích", "zemích koruny svatováclavské", zakotvena dostí pevně, aby mohla tvořiti státoprávní rámec, který se stal velmi významným, zejména pro sílící české národní vědomí a pro

českou politíku v 19. století. I v St.Germain a v slavných memorandech pana Beneše na mírové konferenci, hraje pojem "historických zemí" určitou roli. Jedno je však třeba si zapamatovati: Od r. 1526 a zejména od r. 1620 české země sdílejí stejnou měrou osud německého lidu v dnešní Východní marce a v Sudetech.

V habsburské monarchii bylo dosaženo nejvyššího stupně politické nesamostatnosti. Tereziánskými reformami kolem poloviny 18. století Čechy ztrácejí prakticky své zvláštní státoprávní postavení v rámci monarchie, i když toto postavení zůstalo ještě teoreticky zachováno a bylo příležitostně zdůrazněno, na příklad korunovací Leopolda II. za krále českého. Pokud jde o otázku vztahů Čech k Německé říši v 19. století, je třeba poukázati opět na vztahy habsburské monarchie k říšskému svazu. To znamená, že podle nového statutu středoevropských poměrů od vídeňského kongresu také české země patří ve svém celku k území německého Bundu. České země byly až do r. 1866 součástmi německého spolkového území a tím německými základními zeměmi právě tak jako Bavory, Prusko, Porýní atd. Jesliže v r. 1848 Palacký odpověděl zamítavě na pozvání frankfurtského přípravného sněmu s odůvodněním, že Čechy nepatří k německému svazu, vyslovil tím vědomou nepravdu. Dnes můžeme na toto pozvání vzpomínatí s vědomím, že tehdejší němectví cítilo příslušnost českých zemí k německému státnímu svazku naprosto živě a chtělo přibrati Palackého, představitele Čechů, k spoluutváření říšských reformních plánů.

Odmítavá odpověď Palackého jest charakteristická a stala se zároveň osudovou pro další vývoj českých věcí. Palacký se utekl do světa austroslovanských snů. Obíral se ilusorním názorem, že habsburskou monarchii by bylo možno přeměniti na svaz národů pod slovanským vedením. Měl také dočasně panslavistické sklony (pout do Moskvy) a jeho zeť Rieger vytvořil jednu ze základen světových přátelství (memorandum Napoleonu III.). Palacký - historik! - zapomněl, že léta, která prožil po r. 1866, to jest po odloučení Rakouska od německého spolku, byla v tisíciletých dějínách jeho vlasti prvním desetiletím, v němž neexistovalo žádné státoprávní spojení mezi českými zeměmi a Německou říší.

Zhroucení ústředních mocností r. 1918 vedlo pak po prvé v dějinách k úplnému odtržení zemí Čech a Moravy od oblastí německé svrchovaností a k vlastní státní svrchovaností v bývalém Česko-Slovensku.

Dříve než se budu zabývati krátkým historickým meziaktím - Česko-Slovenskem - rád bych řekl několik slovo válkách v 18. a 19. století, které se odehrávaly v českomoravském prostoru a byly rozhodující pro německé dějiny a německou politíku. Po všechna tato léta v mnoha bitvách, které byly vybojovány za Říši nebo za německé zájmy, německá krev svlažovala českou a moravskou půdu. Především od třicetileté války utvářely se v tomto prostoru rozhodující věci pro německou a evropskou historii. Na české půdě bojovali Friedrich Veliký a Marie Terezie o Slezsko. U Kolína padlo r. 1757 rozhodnutí o tom, že doba pro jednotné vedení Německa není ještě zralá. U Slavkova (Austerlitz) na Moravě výsledek bitvy přinesl Napoleonovi

nadvládu v Evropě. R. 1809 pod duchovním vedením svob. pána von Steina začalo se v Čechách a na Moravě tvořiti první ohnisko odporu proti Napoleonovi a r. 1813 po vítězných bojích generála von Kleista proti Vandammovi na svazích Rudohoří u Nakléřova a Chlumu byl z Čech zahájen pochod k vítězné bitvě u Lipska. R. 1866 Bismarck vytvořil na bojišti u Hradce Králové předpoklady pro založení Druhé Říše. Sotva některá jiná země měla tak niterný podíl na říšských dějinách jako Čechy a Morava.

Ve všech těchto letech národnostní boj ovšem nikdy neustal. Byl veden se střídavým štěstím a různou silou oběma národy. Jedno je jisté: českému národu se vedlo vždy nejlépe tehdy, když - v pokojné práci - se včlenil do německého života a podrobil se německému vedení. Zvlášť prudce vzplál boj obou národů po tak zvané probuzenecké době kolem poloviny 19. století, kdy Palacký jako jediný smysl českých dějin hlásal rozhořčený boj proti Německu a německému národu. Zástupci českého nacionalismu spatřovali již r. 1870 svého hlavního nepřítele v Prusku a v Německu a když r. 1879 Bismarck založil středoevropský řád na spojení mezi Německem a Rakouskem, část Čechů se vnitřně odpoutala od Rakouska. Již tehdy francouzská a ruská politika zasahovaly svými tykadly do Čech a Moravy, vytvářely politická spojení a budovaly předsunuté posice. Zní to jako předčasná fanfára z Benešovy doby, když r. 1871 ultračeský směr na českém zemském sněmu protestuje proti znovupřipojení Alsaska-Lotrinska k Říši a tím se staví po bok Francouzů. Habsburská monarchie, jejíchž sil stále ubývalo, nebyla s to, aby našla nějaké trvalé řešení národnostního problému v historických zemích. Všechny

pokusy o narovnání v posledním čtvrtstoletí před r. 1914 ztroskotaly a tak nakonec český nacionalismus a šovinismus, podporován západními mocnostmi, přispěl svým dílem k rozbití monarchie.

Předeslal jsem tyto dějinné vývody, poněvadž

1. každá úvaha o problémech českomoravského prostoru musí vycházeti z dějinných skutečností a tisíciletých svazků země a národa a nemůže býtí bez znalostí těchto skutečností pochopena a poněvadž

2. je tím správně osvětleno šílenství Masarykovy a Benešovy politíky, která vedla k zřízení Česko-Slovenska.

Kdo zná dějinné souvislostí, pochopí také ihned, že tento státní útvar musil býti krátkou přechodnou episodou.

U kolébky nového státu stály lež, zrada a velikášství. Filosof, toužící po slávě, obelhal za světové války tehdejší státníky v cizině a ctížádostívý politický dobrodruh obratnými smlouvami s vládami Spojenců dal dohromady "stát". Jeho kmotry byli politikové Ententy, naplnění nenávistí a malichernou mstivostí, kteří neměli ani dějepisných ani zeměpisných znalostí a zřízením nového státu chtěli zvěčniti určitou politickou koncepci vítězů a poražených. Tento stát vznikl jako odměna za věrné služby válečné zrady. Nebyl vybojován na bojištích, jak by tak rády dokázaly české dějinné padělky nejhoršího druhu, a jeho základnou nebyla tvůrčí a nosná státní myšlenka, na které by byl mohl býti vybudován. Nebyl ani socialistický ani demokratický, ani jednotný ani nezávislý, nebyl to národni stát, jak se prolhaně praví v preambuli jeho ústavní listiny, nýbrž stát

mnoha národů; bylo to špatné a nebezpečné opakování zničené monarchie.

Tento stát se stal ohniskem evropského požáru. Jediným jeho smyslem a účelem bylo, aby v srdci německého národa a vnikaje daleko do oslábené Říše, byl pevností, baštou a "mateřskou letadlovou lodí" proti Říši a protí všemu německému. Stal se předpolím pro kombinace generálních štábů Dohody. Francouzská vojenská mise v Praze poroučela také v jeho vnitřní politice a jeho svoboda a nezávislost sahaly jen tak daleko, pokud to přikazoval a dovoloval zájem západních mocností. Proti zdánlivé svobodě po státoprávní a mezinárodní stránce stála politická závislost nejvyššího stupně. V souhlase s protiněmeckou koncepcí státu byla v oblastech, obývaných menšinami jiné národnosti, zahájena okamžitě čechisace největšího rozsahu. V tomto, tak zvaném českém národním státě, 50% všeho obyvatelstva byli příslušníci jiných národností, kteří obývali přes polovinu rozlohy celého státního území. Přesto byly činěny pokusy, aby nejhojnějšími prostředky, které dal k disposici stát, ale také prostředky nejhoršími, jako jsou hlad a zbídačení, byly české jazykové hranice v nejkratší době posunuty k hranicím státním. To vše se dělo "naprosto zákonně" s pomocí nesčetných odnárodňovacích zákonů, na nichž se usnášela uměle vytvořená česká většina v parlamentě.

Národnostní boj se rozpoutal v míře, jaké historie těchto zemí doposud neznala. Všechny německé síly byly mobilisovány a po dvacet let se bojovalo o každé pracovní místo, o každou hroudu, o každou školu. Německé nacionální strany nikdy

neuznaly tento stát jako národní a ve svých státoprávních prohlášeních žádaly právo sebeurčení anebo alespoň autonomii. Velkoněmecká myšlenka, bojovný národní duch, který již před desetiletími přešel do masa a krve sudetských Němců, nacionálně socialistická základní myšlenka, věčná víra v Říši, vědomí vnitřních hodnot a sil - to všechno, živé a pevně zakotveno v srdcích Němců z Čech a Moravy - se stalo nejlepší výzbrojí v těchto letech nouze a bojů.

Když po Vůdcově příchodu k moci v Říši Benešův stát se chystal, aby zasazoval němectví nové rány, když nacionální strany, "německá nacionálně socialistická strana dělnická" (Deutsche nationalsozialistische Arbeiterpartei, DNSAP) a měšťanská "německá nacionální strana" (DNP) byly rozpuštěny a vedoucí DNSAP a tisíce soukmenovců putovalo do českých žalářů, když zmatek a útisk neustále rostly a německému životu hrozilo ochromení, šlo především o to, aby národní podstata a životní vůle byly zachovány. Konrád Henlein vytvořil Sudetendeutsche Heimatfront, pozdější sudetoněmeckou stranu (SDP). Za cenu maskování a politických ústupků odpůrci byla nejprve namáhavě vybudována národní pospolitost. O nacionálním socialismu se ještě nesmělo mluviti. Ale tou měrou, jak sílila Říše, boj se stával svobodnějším a otevřenějším a fronta se upevňovala. V trámoví státu to začalo praskat.

Za německého vedení vznikla fronta národností proti českému "státnímu národu". Ozývaly se hlasitě autonomní požadavky a byla zahájena jednání SDP o národnostní práva. Tehdy malý Beneš byl ještě jednou zachvácen velikášstvím a důvěřuje svým

spojeneckým smlouvám s Francií a s Ruskem, vytáhl českou dýku z pochvy a tasil ji proti Říši. 21. května 1938 mobilisoval Beneš proti Německu. To byl konec jeho státu. Ani anglické a francouzské vměšování nemohlo již nic změniti na běhu věcí. Ani lord Runciman jako prostředník v jednáních mezi vládou a SDP, ani nové volby, které byly provedeny za nejtěžšího teroru, ani stavba pevností a bunkrů ve všech pohraničních oblastech, prováděná s obrovským elánem, nebyly s to, aby ještě jednou účinně zabrzdily vítězný politický pochod německé národní skupiny. Od řeči, kterou Vůdce pronesl 20. února 1938 a v níž mluvil o krvácejícím lidu na hranicích Říše, který bere pod svou ochranu, a od návratu Východní marky do Říše, českomoravský prostor se stal opět německým předpolím a jeho němečtí strážci, kteří tak dlouho vytrvávali a bojovali v tichu a bez jakékoliv pomoci, stáli připraveni pro větší činy.

Na druhou Benešovu mobilisaci v září 1938 Vůdce, který byl připraven tasiti nyní německý meč, odpověděl "Mnichovem". Prvé říjnové dny viděly, od r. 1866 opět po prvé, v sudetském území německé oddíly a osvobozený německý lid prolévající slzy vděčné radosti. To byl ovšem jen první akt ve velkém tvůrčím díle Vůdcově. Staré říšské země Čechy a Morava byly roztrženy, jejich okrajová území byla připojena k Říši, ale jejich jádro žilo dále jako vlastní československý zbytkový stát. Poněvadž Češi ani nyní ještě si neuvědomili, kolik pro ně uhodilo na hodinách světových dějin, a stále ještě sledovali politiku namířenou proti Říši, krok, který musel následovati, byl vlastně předurčen. Je nutno věděti jedno: Státní rozpočet zbytkového Česko-Slovenska na rok 1939, který byl předložen v prosinci 1938 - tedy dva měsíce po včlenění

sudetoněmeckých oblastí do Říše a po ztrátě velkých území ve prospěch Maďarska a Polska - obsahoval v položce vojenských výdajů stále ještě částku 1,4 miliardy korun. Při tom stát oficiálně předstíral, že se zříká každé útočné politiky. Je nutno věděti dále, že zde, v srdci Evropy, byl obrovský arsenál zbraní a bomb, jímž disponovali čeští - tehdy ještě Beneše poslušní - vojáci. Známe-li tyto věci, pochopíme, že Vůdce nemohl trpěti ostře nabroušenou dýku v německém těle. Viděli jsme později na příkladu Jugoslavie, jak hrstka poštvaných důstojníků může vehnati stát do úplně šílené války a tím jej zničiti.

Berlínská cesta státního presidenta dr. Háchy, který rozpoznal nebezpečí vznikající pro český národ z rejdů důstojnické klíky, a jeho prosba o ochranu Říše přinesly pokojné řešení.

16. března 1939 Vůdce mohl z oken starého německého císařského hradu v Praze, který v průběhu staletí hostil tolík knížat králů a císařů, shlížetí na staré stověžaté město u svých nohou, jehož obyvatelé jsou sice nyní ve své většině Češi, ale jehož kameny, věže a pomníky mluvily jako vždy německy.

Tento okamžik měl největší dějinný význam v nejopravdovějším toho slova smyslu. Vůdce revidoval pobloudilé dějinné mezidobí a spojil opět to, co od přírody náleželo k sobě, Čechy s Moravou a Říši. Výnos Vůdcův, který byl toho dne vyhlášen - žádná mezinárodně-právní smlouva mezi dvěma stranami, nýbrž státoprávní akt, vyplývající ze svrchovanosti Říše - o zřízení Protektorátu Čechy a Morava, navazuje na tísíciletou příslušnost tohoto prostoru k Německé říši a výslovně se jí dovolává. Poukazuje tím na stav věcí, který byl pro toto tisícíleté údobí konstitutivní a určil vztahy českého

národa k německému sousedu. Výnos ustavuje Protektorát Čechy a Morava v pouhých 13 článcích, dává mu jeho tvářnost a upravuje soužití Němců a Čechů. Je až do dnešního dne jedinou základnou německé správy vedle několika málo právě tak stručných a pregnantních prováděcích nařízení. Ustavením Protektorátu dostalo se zemím Čech a Moravy uvnítř Velkoněmecké říše zvláštního postavení, které se zásadně liší od postavení ostatních zemí a říšských žup. Směrodatné tu byly dva důvody. Nejprve způsob přivtělení a za druhé skutečnost, že 7 milionů příslušníků cizího národa žije v Čechách a na Moravě v oblasti téměř souvislé. Tak vznikla státoprávní forma Protektorátu, která je samostatným výtvorem nacionálněsocialistického státního myšlení a nemá ani předchůdce ani obdoby. Protektorát není samostatným mezinárodně-právním subjektem, nýbrž po rozpadu zbytkového státu součástí Velkoněmecké říše. Politické smlouvy bývalého státu pozbyly platnosti - hospodářské a obchodní smlouvy byly ponechány anebo přizpůsobeny potud, pokud bylo možno je začleníti do hospodářské a obchodní politiky Říše. V Protektorátě platí říšské smlouvy, také staré smlouvy mezí Říší a ČSR platí jako vnitrostátní smlouvy dále (na příklad smlouva o železnicích a poštách).

Všechna autonomní práva musí býti vykonávána v souhlase s politickými, vojenskými a hospodářskými zájmy Říše. Vládní moc v Protektorátě vychází z Říše. Státní moc je od Ríše odvozena. Chybějí výsostná práva, která jsou vlastními atributy státní moci, tak branná svrchovanost a právo udržovati vlastní vyslanectví. Tato výsostná práva zanikla čl. 1 Vůdcova výnosu, v němž se stanoví, že Velkoněmecká říše přejímá ochranu

Protektorátu. K tomuto účelu. udržuje Říše v Protektorátě posádky a vojenská zřízení. Vládní oddíly o 7000 mužích, které byly Protektorátu povoleny, nejsou vojsko a mají jiné úkoly.

Z práv, kterých se Protektorátu výslovně dostalo, jest nejdůležitější autonomie. Podle čl. 3 Vůdcova výnosu Protektorát Čechy a Morava je autonomní a spravuje se sám. Právo autonomie znamená oprávnění k výkonu vlastního práva v oblastech, které Říše nepřevzala do své vlastní správy, a tím utvářeti život českého národa ve vlastní správě a ve vlastní odpovědnosti. Jde tu o mimořádně důležité a dalekosáhlé právo, které protektorátní vládě dává široké a velmi odpovědné pole činnosti. Protektorát může také upravovati postavení svého státního presidenta nebo spolupráci případného lidového zastoupení podle vlastního uvážení.

Vůdcův výnos předvídá však také určité omezení autonomie. Tak podle čl. 9 Protektorát patří k celnímu území Německé říše a podléhá její celní svrchovanosti. K celní svrchovanosti patří však také celní správa. Ta byla postupně převedena do německých rukou.

Čl. 11 předvídá pak ještě možnost, aby Říše i nadále přebírala správní odvětví do vlastní správy a zřizovala vlastní říšské úřady. Nutnost vlastní říšské správy se projevila na příklad u správy letecké doprayy a pro zvláštní policejní úkoly, zejména na poli tajné státní a kriminální policie. O všeobecnou vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek stará se však protektorátní vláda sama svou vlastní policií a četnictvem. Je třeba zmíniti se však ještě o tom, že Říše převzala soudnictví pro Němce. Jinak

pracuje protektorátní vláda všude vlastními orgány a ve vlastní odpovědnosti.

Válka nás donutila k zásahům do autonomie na hospodářském poli. V úseku výživy a v hospodářských otázkách byla učiněna tatáž opatření jako v Říši.

A nyní několik slov o říšském protektoru, jeho postavení a jeho úkolech. Úkol říšského protektora je dvojí. Nejprve je podle čl. 5. strážcem říšských zájmů. Bdí v této funkci nad tím, aby Protektorát vykonával práva, přiznaná mu v rámci autonomie, jen v souladu s politickými, vojenskými a hospodářskými zájmy Říše. Je zástupcem Vůdce a říšského kancléře a pečuje o to, aby byly respektovány jeho politické směrnice. Podléhá výhradně Vůdci a zastupuje jej v Protektorátu Čechy a Morava. To znamená rozsáhlou moc pro oblast Protektorátu a vylučuje každé oprávnění k pokynům se strany říšské vlády nebo některého říšského ministra. Pokyny říšskému protektoru může udělovati toliko Vůdce. Z ostatních ustanovení Vůdcova, výnosu, jakož i z tak zvaného nařízení o výstavbě z 1. září 1939 vyplývá obsáhlá kompetence říšského protektora pro Protektorát, která netrpí vedle sebe žádné jiné příslušnosti. Říšský protektor je představitelem říšské vlády, jakož i všech říšských ministrů a nejvyšších říšských úřadů a jedná v jejich zastoupení. Je dále šéfem celé vlastní říšské správy v Protektorátě, která byla zřízena dílem ve společném zájmu Němců a Čechů, dílem proto, aby pečovala o říšské příslušníky. Výjimka byla učiněna z vojenských důvodů pouze pro brannou moc, ale přesto je říšskému protektoru přidělen tak zvaný zplnomocněnec branné moci, který je jeho rádcem ve

vojenských věcech. V zájmu jednoty a jednotnosti Říše musí býti určité věci řízeny z ústředí, tedy z Berlína., říšský ministr, v takovém případě příslušný, musí si však před úpravou platnou pro Protektorát zajistiti souhlas říšského protektora. Říšský protektor musí míti možnost, aby uplatňoval pro Protektorát případná zvláštní přáni. Jeho postaveni jako protektora musí býti respektováno. Nelze-li dosáhnouti dohody, rozhoduje Vůdce.

Aby říšskému protektoru - a tím se vracím opět k jeho prvnimu úkolu, totiž k ochraně říšských zájmů - bylo umožněno plnění tohoto úkolu, článek 5 Vůdcova výnosu a paragrafy 7 a 8 nařízení o výstavbě obsahují potřebná ustanoveni. Říšský protektor může se podle nich dát informovat o všech opatřenich protektorátni vlády a dávati jí rady. Může proti opatřením, která by poškozovala Říši, položiti své veto, které pak bráni prováděni těchto opatření, a může při "nebezpečí v prodlení" vydati sám ve společném zájmu nutná nařízení. Účinnost dozoru vykonávaného říšským protektorem jde tak daleko, že nejen vyhlašování zákonů, nařízení a jiných právnich předpisů, jakož i výkon správních opatřeni jsou brzděny jeho vetem, nýbrž toto veto brání také výkonu pravoplatných soudních rozsudků. Dozor je prováděn na základě poučení tak, že úřadu říšského protektora jsou předkládány zákony a nařízeni před definitivním projednánim v ministerské radě, dále pak správní nařízení důležitého druhu v přípravném stadiu jednotlivými ministry. K tomu přistupuje ještě další prostředek říšského protektora v řízení Protektorátu. Říšský protektor může podle paragrafu 1 nařízení o zavedení práva ze 7. července 1939 změniti autonomní právo, vyžaduje-li toho společný zájem. K

tomu není tedy zapotřebí skutkové podstaty "nebezpečí v prodlení", která je nutná, jestliže protektor chce sám vydati nařízení, která se mu jinak zdají žádoucí. A konečně je tu ještě ustanovení, že členové vlády Protektorátu, tedy ministři, jsou potvrzováni řišským protektorem, který může toto potvrzeni kdykoliv odvolati s tím následkem, že dotyčný ministr je okamžitě zbaven svého úřadu. Ministři potřebují tedy důvěry říšského protektora právě tak, jako státní president potřebuje důvěry Vůdcovy, jak je výslovně stanoveno ve Vůdcově výnosu.

A nyní dovolte, abych řekl ještě několik slov zejména o právním postavení Němců v Protektorátě.

Podle čl. 2 Vůdcova výnosu němečtí obyvatelé Protektorátu se stávají německými státními příslušníky a podle nařízení k říšskému občanskému zákonu z 15. září 1935 říšskými občany. K tomu bylo vydáno prováděcí nařízení, které praví, že s platností od 16. března 1939 nabyli německé státní příslušnosti všichni ti bývalí československí státní příslušníci německé národnosti, kteří 10. října 1938 měli domovské právo v bývalých československých zemích, Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Tím se stali německými státními příslušníky a říšskými občany nejen Němci v Protektorátě, nýbrž i československí státní příslušníci německé národnosti s domovským právem v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, ale žijící mímo Protektorát. Pro tyto nové německé státní příslušníky platí také ustanovení na ochranu německé krve a německé cti. Kromě toho podléhají německému soudnictví.

Ostatní obyvatelé Protektorátu dostali zvláštní státní příslušnost Protektorátu.

Politickou péči o Němce převzaly podle podrobnějšího nařízení Vůdcova z 21. března 1939 čtyři župy strany hraničící s Protektorátem, tj. Sudetenland, Bayerische Ostmark, Oberdonau a Niederdonau. Na protektorátní příslušníky strana nevykonává vůbec vlivu. Není také v přímém styku s protektorátními úřady. Má-li strana nějaká přání, která se týkají protektorátní správy, obrací se na úřad říšského protektora, který pak sám učiní potřebná opatření.

Přicházím nyní k výstavbě úřadů. Na německé straně je tu úřad říšského protektora s pořadím jednoho z nejvyšších říšských úřadů. V nařízení o výstavbě z 1. září 1939 je zásada správní jednoty jasně vyjádřena. V úřadu říšského protektora jsou sdruženy nejen všechna říšská ministerstva a nejvyšší říšské úřady, s výjimkou branné moci, příslušnými odděleními a skupinami, nýbrž je výslovně stanoveno, že všechny úřady, služebny a orgány Říše, s výjimkou branné moci, podléhají říšskému protektoru. Také všechna správní odvětví, která by snad v budoucnosti byla převzata z protektorátní do vlastní říšské správy, podléhají tak jako vlastní říšské úřady říšskému protektoru. Tak například clo, německé justiční úřady a tři vysoké školy, i když odborný vliv příslušných berlínských resortů je možný a také účelný. V policejní oblasti je přidělen velitel pořádkové policie a velitel bezpečnostní policie, podléhající vyššímu vedoucímu SS a policie. Podřízenými úřady jsou úřady Oberlandratu. Protektorát Čechy a Morava jest rozdělen na 15 okresů Oberlandratu, z nichž 10 v Čechách a 5

na Moravě. V Brně je kromě toho ještě zvláštní služebna říšského protektora, která sdružuje moravské Oberlandraty a sděluje jim směrnice a pokyny říšského protektora. Správní jednota jest provedena také u Oberlandratů, ovšem ne tak dokonale jako u úřadu říšského protektora. Přece však Oberlandratu podléhají všechna správní odvětví převzatá do vlastní říšské správy, s výjimkou branné mocí, financí a soudnictví. Pokud jde o dozor nad protektorátními úřady, podávají tyto úřady Oberlandratu zprávy právě tak, jako to činí protektorátní ministerstva vůči říšskému protektoru. Oberlandrat může obdobně - přirozeně jen pro svůj úředni okruh - vydávati stejná nařízení, jak to činí říšský protektor vůči protektorátní vládě. Okres Oberlandrata má asi 300.000 až 700.000 obyvatelů, s výjimkou okresu pražského, který má mnohem více obyvatel, poněvadž k němu patří město Praha. Okres Oberlandrata zahrnuje průměrně pět českých okresních hejtmanství.

Na straně Protektorátu je státní president, který má rozsáhlé plné moci ve smyslu autoritativního řízení Protektorátu. Vůdce zdůraznil jeho postavení ještě zvlášť tím, že mu přiznal ochranu a čestná práva hlavy státu. Jemu podléhají vláda s ministerským předsedou a devět minísterstev s bohatě rozčleněnou odbornou organisací. Minísterstvům podléhají dvě instance, totiž zemské úřady v Praze a v Brně pro obě země Čechy a Moravu, a zemským úřadům opět 93 okresních hejtmanství. Obě tyto instance sdružují po vzoru bývalé rakouské správní organisace s několika málo výjimkami všechna správní odvětví. Na správní organisaci Česko-Slovenska se níc nezměnílo. Odpadla pouze obě minísterstva, která se po včleněni Čech a Moravy do Říše a

převzetí ochrany Říší stala zbytečnými, totiž ministerstvo války a ministerstvo zahraničních věcí.

A nyní nakonec několik slov o německých politických úkolech v Čechách na Moravě.

Protektorát byl zřízen za určité politické situace Říše a tato situace mu dala nynější právní a politický řád. Úkolem každé německé a evropské politiky i v budoucnu musí býti, aby prostoru v srdci pevniny, který po staletí byl politicky podrýván a neměl tudíž nikdy pokoje, přinesla trvalý mír. To znamená konečné řešení českého problému.

Dnes český národ prožívá opravdovou a neobyčejně silnou duchovně-politickou krisi. Zhroucení přišlo náhle, jako katastrofa. Obrovská spousta nových věcí zavalila Čechy. Ze zhroucení starých hodnot, názorů a orientací nenašli dosud cestu. Politicky je však přece jen významné, že především dělníci rukou, dělníci, sedláci, řemeslníci, přes všechnu zahraniční propagandu plní loyálně a zdatně své úkoly ve výrobní a výzbrojní bitvě Říše.

Bude nutno, aby odtud pronikla do všech vrstev národa nezvratná platnost této věty:

Protože v budoucnosti Evropa může žíti bez Čechů, ale Češi nemohou žíti bez silné Německé říše, 7 milionů Čechů musí uznati bezpodmínečné přednostní postavení 85 milionů Němců a podříditi své zvláštní zájmy zájmům říšským.

Nebudeme se zde zabývati tím, zda dnešní forma říšského Protektorátu je přiměřená jako forma trvalá nebo musí-li jednou učiniti místo jiné konstrukci. Nepochybně bude třeba ve správní

oblasti mnohé zjednodušiti, poněvadž dnes správní instance - v důsledku koexistence říšské a protektorátní správy - jsou namnoze příliš početně obsazeny.

Po dvouletých zkušenostech se rozhodně ukázalo, že dosazení silné říšské ústřední moci, podřízené pouze Vůdci, je pro české oblasti naprosto správné.

Veliký kruh je uzavřen. Historický čin Vůdcův obnovil prastarou souvislost německých a českých dějin a včlenil země Čechy a Moravu opět do rytmu velké německé historie. Německé říši a německému lidu dostalo se, dík Vůdci, v Evropě opět onoho postavení, které již jednou zaujímaly v dějinách, k dobru tohoto světadílu. V tomto postavení bude naším úkolem, abychom zvlášť pečlivě řídili politickou výstavbu srdeční krajiny Říše - Čech a Moravy. V tom je naše odpovědnost před budoucími staletími.